

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Par Sanctorvm Svibertvs & Plectrvdis

Gelenius, Aegidius

Coloniae, 1640

De Werda Ac Sancto Swiberto, Disqvisitio Et Ivdicivm Aegidii Gelenii Lic.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9556

quod peregrina & suspecta quædã nomina fortè abessent, atq; si R. P. Gretzerus summi Iudicij Theologus vidisset diploma ex Archivo S. Sviviberti à me de historiarum illius vetustate productum nunquam eam oppugnasset. Et merito, nam esto, quod aliquis vno alterove sæcula posterior, recentiora quarundam regionum & urbium vocabula claritatis causa, vel etiam ex imperitia insperferit, an ideo historia tanquam spuria erit reiicienda.

DE WERDA AC SANCTO SWIBERTO, DIS- QUISITIO ET IUDICIUM ÆGIDII GELENII Lic.

QUAM Cranzius lib. primo metro. cap. 21. de queritur in Verden-
storia natam esse rerum confusionem, hanc in eiusdem Ecclesiæ ca-
pite Swiberto vel maxime licet advertere. Quot enim Autores to-
tidem ferè de illo errores prodire, quos facile discussero, si solum lo-
corum, temporum ac personarum fecero distinctionem. Werda itaq; trans-
Rhenum tres constituo, duos vero Swibertos ætate diversos Episcopos

Werda primæ nomen quod Teutonibus insulam significat, &
etiam nunc repræsentat, tribuitur ei, quæ in Rheno sita litore, nunc In-
sula Cæsaris à Friderico I Imperatore dicitur, olim S. Swiberti Insula
à primo eius nominis Westphaliæ Saxoniarque inferioris Apostolo
appellata. Hæc Rheno alluitur illiusque brachio cincta inexpu-
gnabilem loci naturam, in inferiori diocesi Colonienſi, arcem
atque oppidum insigni Canoniorum Collegio (olim Monasterio)
clarum, ac diues Reliquijs Sanctorum Swiberti & Willeici exhibet.

Altera S. Ludgeri Monasteriensis Episcopi Werda siue Werthi-
nia est diocesis item Colonienſis, insula ad Ruram fluvium comple-
ctens firmissimum oppidum & Imperiale Monasterium Ordinis S. Benedicti.

Tertia Verda, olim *Fardium ad Aleram fluvium in pago Sturini* an-
no 786 præsentibus Lullo Moguntino, Hildebaldo Colon. Camalhar-
tio Treuerensi Archiepiscopi Episcopali à Carolo M. decorata sede,
ut habet ipsum Caroli M. diploma apud D. Kleinsorg; (unde erroris
conuincitur Albertus Cranzius, quod prius scribat sedem Ver-
densem Episcopalem in Konende à Carolo Magno constitutam, ac
deinde Verdam fuisse translata) qui autem in diplomate Caroli M.

I.
Insula S.
Sviviberti
hodie Cæ-
saris-Insu-
la ad Rhe-
num.

II.
Insula S.
Ludgeri
Vverda ad
Ruram.

III.
VVerda E-
piscopalis
ad Aleram

quod authenticū extat, testis laudatur Chamclarius, sitne Ricbodus Macarius, ad quē binas dedit B. Alcuinus Caroli M. Magister, an verò Amalarius Fortunatus, beneuolo Lectori relinquo discutiendum, quod si posterior in diplomate sit descriptus, Scriptores haecenus grauiissimi erroris coarguentur. Præpositus verò fuit Verdensibus S. Swibertus, ita tamen ut Moguntinum agnosceret Archi-præsulem. Ex quibus luce meridiana clarius euadit, S. Swibertum Antistitem Ferdensem à S. Swiberto Cæsaris-Insulano esse diuersissimum.

Primus
Svibertus
Apostolus
Rheni ac
vicinarum
ditionum.

Prior quippe S. Svibertus natione Anglus Rheni ac ditionum trans Rhenanarum Frisonum item & Saxonum Apostolus, Monasterij quondam (nunc Collegij Cæsaris Insulani) primus fundator & incertæ sedis Episcopus, vnus fuit ex talibus Suffraganeis quos Hincmarus in epistola meminit nulli fuisse certæ sedi illigatos, cuius res gestas B. Marcellinus & miracula S. Ludgerus conscripserunt. Videlicet quod ann. 647. natus sit, & septuagenarius circa an. Dñi 717. alias 715. ex hac vita demigrarit Post obitum vero Pipino Caroli M. parenti sub annum septingentesimum quinquagesimum tertium, in prælio patrocinatedus fuerit, & anno deinde septingentesimo quinquagesimo quinto, ab Hildegero Colonienfi Archiepiscopo iussu Stephani Papæ, è tumulo eleuatus, demique anno octingentesimo tertio, præsentate Carolo Magno plurimisq; Cardinalibus & Archiepiscopis à Leone III. Papa in Sanctorum Catalogum solemniter sit recensitus.

*sexto.

Secundus
Svibertus
Apostolus
Vestphaliae
Episcopus
Verdensis

Posterior vero Svibertus primus Verdensium aut Ferdensium ad Aleram fluium in Saxonia circa Annum 786. qui fuit 68. ab obitu prioris S. Sviberti, Episcopus est constitutus, atque hunc B. Bonifacij tradunt fuisse discipulum, cum ille prior Bonifacij fuerit magister sine Collega. Fuit hic genere quoque Anglus, ac vita Angelicus, professione monachus & Abbas, atq; Anno Christi 786. regni Caroli decimo nono, Verdensem Cathedram obtinuit, eodemq; anno ab Adriano Papa pontificatus sui anno decimo confirmatus est: *Celebrem (inquit de eodē Crantzio metrop. li. i. c. 6.) seruant prouinciales memoria magni itineris quod pro Christo, & eius Religione vno illum sole memorant peregisse.*

Verba ex Catalogo
Vestphaliae
Episcopi

Factus deinceps gregi suo vitæ exemplar integerrimum, tanquam frofa plantata super riuos aquarum, fructum gloriosum & copiosum pecit: donec suadente diabolo à subditis rebellantibus Episcopatu hulsus Anno 807. spiritum Deo reddidit. Sedit annos 21. successorem habuit B. Pattonem Scotum ex Abbate Amarbaricensi.

Vnde iam varij deteguntur errores. Primus eorum qui Werdam

ad

ad Rhenum seu Insulam S. Sviverti vel Cæsaris, confundunt cum Werthinia vel V Verda S. Ludgeri in Rura fluuio siue Imperiali Monasterio Werdensi, tum qui primam Cæsaris Werdam pro Verda Episcopali, vel Ferda & Fardio ad Aleram fluuium in Saxonie accipiunt.

Deinde illorum patet hallucinatio qui Svibertos non discernunt, cum constet plures olim fuisse celebres Svibertos. Nam & Hildebaldi Archiepiscopi (cuius memini in *Hierotheca mea*, & in *Colonia supplice* nuper edita) Colonienfis ex Illustri sorore nepos Gozellinus de Grimbergen / & Haragerus de Cosueldia idem nomen à primo Sviberto in memoriam beneficiorum ab ipso obtentorum mutuati sunt. Canisius etiam ad diem 29. Maij meminit B. Sviberti Episcopi & Martyris Hechelmix quiescentis. In hac autem nostrâ disquisitione de duobus tantum agimus, quorum alter suffraganeus nullius certæ sedis anno 717. æra maiore, nostra autem 715. sub Pipino obiit; alter verò 68. annis posterior sub Carolo Magno certum in inferiori Saxonia obtinuit locum Episcopalem.

Tertio patet errare Crantzius dum posteriorem Svibertum solum agnoscit quem Baronius dissimulat priorem Svibertum V Verdensem Episcopum appellans, cum tamen prioris sedes & monasterium ad Rhenum, cathedræ dignitatem & successionem nunquam obtinuerit; nisi fortè vt antiquitatis prærogatiuam Verdensibus Episcopis attribuas, velis dicere ad ipsos prioris Sviverti sedem esse translata, atque ita Osnabrugenses spoliare coneris protho-episcopatus in Saxonia honore. Professores Laurentiani apud Colonienfes Gymnasij in præfatione vitæ prioris S. Sviverti: Verdensis eum quondam Ecclesiæ eiusdemque diocesis quæ in Saxonia est Episcopum asserunt, prout etiam in prologo Vitæ S. Ludgeri scribunt superiori sæculo Monachi V Verthinenses. Hos fortè Baronius, alijq; sequuntur. Arnoldus V Vion autem in notationibus ad martyrologium Benedictionum planè errat in citatione Crantzij, dum illum in metrop. lib. 1 c. 6 de primo S Sviberto credit loqui, cum expressè de secundo loquatur, primum ignoret. Hos sequi videtur D. Cornel. Schultingius in commentario Ecclesiastico, qui vtriusque Sviverti ætatem & acta in vnum & eundem confundit; asserit quidem auctoritatem Bedæ *Lib. 5. hist. Ang. cap. 12.* sed Beda illic de primo Sviberto loquitur, & in rebus Anglicanis tradendis vltra annum 766. non peruenit.